

O Ğ L A K K L A S İ K L E R İ

MARQUIS DE SADE

İKİNİZE DE YER VAR

BÜTÜN HİKÂYELERİ: I

Türkçesi: Yaşar İlksavaş

İçindekiler

Yılan	9
Bir Gaskonya Nüktesi	11
Mutlu Aldatmaca	13
Cezalandırılan M...	16
Batağa Saplanmış Piskopos	20
Hortlak	21
Beni Hep Böyle Kandırın	24
Saygılı Koca	26
Bütün Taşranın Gerçekliğine Tanıklık Ettiği	
Akıl Almaz Serüven	28
Kestane Çiçeği	33
Filozof Eğitimci	35
Namuslu Geçinen Kadın ya da	
Beklenmedik Karşılaşma	38
Emilie de Tourville ya da Ağabeylerin Vahşeti	45
Augustine de Villeblanche ya da	
Aşk Uğruna Çevrilen Dolaplar	75
Nasıl İsterseniz Öyle Olsun	91
Göze Göz Diş Diş	94
Kendi Kendini Boynuzlayan Adam ya da	
Beklenmedik Barışma	99
İkinize de Yer Var	111
Cezalandırılan Koca	114
Papaz Koca	121
Longeville Şatosu'nun Sahibesi ya da	
Bir Kadının İntikamı	129
Dolandırıcılar	138
Faxelange ya da Tutku Suçları	145

YILAN

Bu yüzyılın başlarında, Dijon'un en sevimli, en güzel kadınlarından biri olan Başkan C... 'nin eşini herkes tanır, bu kısa öykümüzün konusunu oluşturan, sürekli olarak yatağının üstünde duran beyaz bir yılanı okşayıp durduğunu da herkes bilirdi.

Kendisini yine böyle bir durumda gören, bu güzel başkan eşinin yılanına gösterdiği özenin nedenlerini öğrenmek için yanıp tutuşan bir kadına "Bu hayvan, dünyadaki en iyi dostumdur benim" dedi bir gün. "Eskiden Madam" diye sürdürdü konuşmasını, "şan ve şöhret kazanmak için benden çok uzaklara gitmek zorunda kalan gönül çekici genç bir erkeğe âşık olmuştum. Benden kendisi gibi yapmamı, günün belli saatlerinde salt sevgimizle, aşkımızla ilgilenmek için insanlardan uzak bir köşeye çekilmemi istemişti giderken. Bir gün, saat beş sularında, sözümü tutmak üzere bahçemizin öbür ucundaki seraya kapanmaya giderken -böyle bir hayvanın bahçemize girmesinin kesinlikle mümkün olmadığını siz de kabul edersiniz- kendisini tapınırcasına sevdiğimi gördüğünüz bu gönül çekici hayvanı ayaklarımın önünde fark ettim. Kaçmak istedim, yılan önüme uzandı boylu boyunca. Aman diliyormuş gibi bir hali vardı, sanki benim, kötülük yapmak gibi bir düşüncesi olmadığına inanmamı istiyor, bu konuda yeminler ediyordu. Sakinleştiğimi görünce yanıma yaklaştı, ayaklarımın ucunda binbir çevik

hareketle kıvranıp durdu, ellerimi üzerine götürmekten alamadım kendimi, hafifçe, incelikle başımı sürdü avcum, tutup dizlerimin üzerine oturtma cesaretini buldum kendimde, kıvrılıverdi, uyuyor gibiydi sanki. Kaygı dolu bir huzursuzluk sardı benliğimi... Elimde olmaksızın gözlerimden akan yaşlarla sıırılsıklam oldu gönül çekici hayvan... Acımın yoğunluğuyla uyandı uykusundan... başını göğsüme doğru kaldırmaya çalıştı... göğsüme sürtündü, okşadı... ve yorgunluktan bitik, yığılıp kaldı... ‘Ah, Tanrım! Olan oldu işte’ diye bağırdım, sevgilim öldü! Gizli, gizemli bir duygunun elimde olmaksızın beni bağladığı bu yılanı kaptığım gibi o uğursuz yerden kaçtım... Siz nasıl yorumlarsanız yorumlayın, Madam, gizli bir sesin karşı konulmaz uyarılarıydı bunlar ve sekiz gün sonra, yılanın tam bana görünmüş olduğu anda sevgilimin öldürülmüş olduğunu öğrendim. Bu hayvandan ayrılmayı artık hiç mi hiç düşünmüyorum, o da ölene dek bırakmayacak beni. O gün bu gündür evliyim onunla ve hiçbir güç onu kesinlikle benden koparamaz.”

Sözlerini tamamladıktan sonra yılanını aldı, göğsüne koydu, kendisine sorular soran kadının karşısında sanki bir İspanyol köpeğiyle oynuyormuşçasına yüzlerce tur attırdı ona.

Bu öykü bütün Burgonya taşrasının inandığı kadar gerçekse eğer, ey ulu Tanrım, ne kadar tuhaf, açıklanması ne kadar olanaksız kararların var senin!

BİR GASKONYA NÜKTESİ

XIV. Louis'den yüz elli altın liralık ödül kazanan Gaskonyalı bir asker, parasını almak için, geleceğini haber vermeden, elinde kralın emri, bazı senyörlerle yemek yemekte olan Mösyö Colbert'in yanına çıkar.

“Lütfen söyleyin bana” der, nereli olduğunu belli eden o konuşma biçimiyle. “Hanginiz Mösyö Colbert'siniz?”

“Benim, bayım” diye yanıtlar bakan, “size ne gibi bir hizmette bulunabilirim acaba?”

“Hiç denecek kadar küçük bir şey, Mösyö, yüz elli altın liralık bir ödül yalnızca. Hemen avcuma sayıverin bitsin bu iş.”

Karşısındakinin eğlenebilecekleri biri olduğunu fark eden Mösyö Colbert, ondan yemeklerini bitirmeleri için izin ister ve fazla sıkılmaması için de kendileriyle birlikte yemek yemeğe davet eder.

Gaskonyalı, “Seve seve” diye kabul eder daveti. “Yemek de yememiştim zaten.”

Yemek biter, bu arada yardımcısını uyarmaya fırsat bulan Bakan, askere çalışma odasına çıkmasını, ödemenin kendisine orada yapılacağını söyler. Gaskonyalı odaya çıkar... ama kendisine yalnızca yüz altın lira ödenir.

“Benimle alay mı ediyorsunuz, Mösyö” der memura, “ödülümün yüz elli altın lira olduğunu görmüyor musunuz?”

“Bakın, bayım” diye yanıtlar memur, “kralın buyruğunu görüyorum görmesine de, elli lirayı yediğiniz yemeğin bedeli olarak kesiyorum yalnızca.”

“Allah kahretsin, elli lira ha, bizim handa yirmi kuruş bile tutmaz böyle bir yemek.”

“Bu konuda size yürekten katılıyorum ama handa sayın Bakan’la yemek yeme ayrıcalığına da hiçbir zaman sahip olamazsınız.”

“Tamam öyleyse” der Gaskonyalı, “paranın geri kalan kısmını da tutun elinizde, yarın bir arkadaşıyla birlikte yemeğe geleceğim, böylece ödeşmiş oluruz.”

Bu yanıt ve bu yanıtı yol açan şaka, soyluları bir süre pek eğlendirdi, Gaskonyalı’nın ödülüne elli lira daha eklendi. Gaskonyalı zafer kazanmış olarak döndü memleketine, Mösyö Colbert’in yemeklerini, Versailles’ı ve oralarda nüktelerin nasıl ödüllendirildiğini anlata anlata bitiremedi.

MUTLU ALDATMACA

Sevgilisiyle iş üzerinde yakalanmadıktan sonra küçük bir çapkınlık serüveni yaşamamanın eşlerinin onurunu kırmayacağına, onları incitmeyeceğine inanan düşüncesiz kadınlarla doludur etraf. Olayları hep bu açıdan gördükleri için de günahları sürekli tehlikeli sonuçlarla noktalanır. Languedoc'ta Nimes'de yaşayan, soylu bir kadın olan Markiz de Guissac'ın başına gelenler burada bir özdeyiş olarak belirttiğimiz şeyin gerçek bir kanıtıdır.

Çılgın, düşüncesiz, hoppa, neşeli, incelik ve zerafet örneği Madam de Guissac, Baron d'Aumelas'yla birbirlerine gönderdikleri bazı hafifmeşrep mektuplardan bir zarar gelmeyeceğini düşünür çünkü her şeyden önce bu mektuplardan kimsenin haberi olmayacaktır. Ayrıca bu mektuplar şanssızlık sonucu ele geçecek bile olsa suçsuzluğunu kanıtlayabileceği için kocasının gözünden hiç mi hiç düşmeyecekti. Yanılıyordu... Çok kıskanç biri olan Mösyö de Guissac bu ilişkiden kuşkulandır, oda hizmetçisini sorguya çeker, bir mektubu ele geçirir. İlk bakışta korktuklarını doğrulayacak bir şeyler bulmasa da elindekiler kuşkularını beslemeye fazlasıyla yeterlidir. Ne yapacağını bilememenin o acımasız anında bir eline bir tabanca, öbürüne de bir bardak limonata alarak öfkeyle karısının odasına dalar..

“Aldatıldım, Madam” diye bağırır, “aldatıldım, okuyun bu mektubu, yeterince aydınlatıyor beni. Düşünecek zamanımız yok, ölüm seçeneğinizi size bırakıyorum.”

Markiz kendini savunur, kocasına yanıldığını söyler, yeminler eder. Evet, doğru, tedbirsizce davrandığı için suçludur, bundan başka da hiçbir suçu yoktur.

“Ne yaparsanız yapın artık beni inandıramazsınız, vefasız kadın” diye bağırır öfkeli koca. “Artık beni asla inandıramazsınız, karar vermekte acele edin, yoksa hemen şu an bu tabanca karartır gününüzü.”

Zavallı Madam de Guissac korku içinde zehirde karar kılar, bardağı alır ve içer.

Bardağın yarısına geldiğinde “Durun” der kocası. “Tek başınıza ölmeyeceksiniz, sizin tarafınızdan ihanete uğradıktan, sizin tarafınızdan aldatıldıktan sonra benim ne işim var bu dünyada?”

Ve bu sözleri söyledikten sonra bardağın geri kalanını içer.

“Ah, Mösyö” diye bağırır Madam de Guissac. “Her ikimizi de içine soktuğunuz bu korkunç durumda günah çıkarmak için bir papazı esirgemeyin benden. Bir de annemle babama son kez sarılabilmem için izin verin bana.”

Hemen o an bahtsız kadının istediği kişileri aramaya adamlar gönderilir. Kadın, kendisini dünyaya getirenlerin kucağına atar kendini, suçlu olmadığına yeminler eder. Ama, aldatıldığına inanan bir kocaya, kendisini de eşiyile birlikte acımasızca ölümle cezalandıran bir kocaya ne denebilir ki? Herkes umutsuzluk içindedir, gözlerden oluk gibi yaşlar boşanır.

Bu arada günah çıkaracak olan papaz da gelir...

“Hayatımın bu korkunç anında” der Markiz. “Ana babamın gönül huzuruna kavuşmaları ve gelecekte saygıdeğer

biri olarak anımsanmak için hepinizin önünde günah çıkaracağım.”

Ve doğduğu günden bu güne vicdanını rahatsız eden her şeyi yüksek sesle bir bir sayıp döker.

Böyle bir anda karısının duygularını saklamaya cesaret edemeyeceğinden emin olan dikkatli eş, Baron d'Amelas'nın adını duymadığı için mutluluktan havalara uçar.

“Sevgili büyüklerim, gönlünüz rahat olsun” diye sarılır kayınpederiyle kayınvalidesine. “Kendisine yaşattığım korkular için kızınız başı şlasın beni ama bana öylesine endişeler yaşattı ki, ben de birazını ona yaşatma hakkı buldum kendimde. İçkilerimizde zehir yoktu, merak etmesin. Rahat bir soluk alalım; ama gerçekten namuslu bir kadının yalnızca yanlış, kötü bir şey yapmamak zorunda olması bir yana, kuşkuya bile yer verebilecek davranışlardan uzak durmaya da özen göstermesi gerekir.

Markiz binbir güçlkle kendine gelir, zehirlendiğine öylesine inanmıştı ki, imgelemi böyle bir ölümün bütün sıkıntılarını bir bir yaşatmıştı ona. Titreyerek ayağa kalkar, kocasına sarılır, acı mutluluğa bırakır yerini. Bu korkunç olaydan iyi bir ders alan kadın gelecekte böyle hataların yanıltıcı görüntüsüne bile imkân vermeyeceğine yemin eder. Sözü tutar ve kocasının en küçük bir uyarısına bile meydan vermeden otuz yıldan fazla birlikte yaşarlar.